

Příloha k protokolu o SZZ č.

Vysoká škola: Pedagogická fakulta JU v Č. Budějovicích

Katedra: biologie

Datum odevzdání posudku: 17. 5. 2011

Diplomant: Minaříková Jana

Aprobace: učitelství pro 1. st. ZŠ
– NŠ/NJ

Recenzent diplomové práce

Mgr. Vlasta Matěnová, Ph.D.

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Znalosti přírodnin u žáků 1. stupně ZŠ v závislosti na obsahu učiva (téma)

Diplomová práce má 104 strany textu a 6 příloh (fotografie, ukázky formulářů a dotazníků). 7. elektronická tabelární příloha obsahuje seznam přírodnin vyskytujících se v učebnicích a v pracovních sešitech prvouky a přírodovědy vydaných SPN. Členění práce do kapitol odpovídá didakticky zaměřenému tématu.

Autorka se v předložené diplomové práci zabývá znalostmi přírodnin u žáků pátého ročníku ZŠ. Ke zjišťování úrovně znalostí přírodnin použila didaktický test obsahující 25 ukázek přírodnin z živé přírody. Testování prováděla po pilotáži (19 žáků) celkem u 105 žáků v devíti třídách 5. ročníku na sedmi ZŠ. Počty žáků ve třídách byly ale i několikanásobně rozdílné (5 až 20 žáků, u ZŠ J. A. Komenského Blatná nejsou počty žáků pro jednotlivé třídy uvedeny). Výsledky poznávání jednotlivých přírodnin všemi žáky jsou znázorněny sloupcovými grafy se stručným komentářem. Autorkou zjištěná průměrná znalost přírodnin 54,52% je hodnocena jako ne příliš vysoká. Rozdíl v úspěšnost mezi chlapci (51,55%) a dívkami (55,8%) je slovně popsán jako nepatrný bez statistického hodnocení rozdílu mezi průměry, zda je statisticky významný či nevýznamný. Didaktický test byl vhodně doplněn dotazníkem pro žáky a pro vyučující.

K DP mám následující připomínky a dotazy.

V kapitole Úvod by měl být jednoznačně formulován cíl v návaznosti na název práce (viz téma). Čím je vymezen obsah učiva? Protože je jako dílčí cíl uvedeno „analyzovat učivo v souboru učebnic prvouky a přírodovědy vydané SPN z hledisky zastoupení přírodnin“, pak se čtenář může oprávněně domnívat, že se jedná o učivo, resp. přírodniny zastoupené v těchto učebnicích. Teprve na str. 30-32 zjistí, že na jednotlivých školách žáci používali i učebnice jiných nakladatelství (Fortuna, Alter, Prodos), které se pochopitelně uvedenými přírodninami mohou lišit. Např. v učebnicích nakladatelství Alter není ostružiník uveden a v učebnicích nakladatelství Prodos je jen rodový název ostružiník a v testu je autorkou vyžadován i druhový název. Obdobné nesrovnalosti nalézáme i u dalších přírodnin jako je borovice lesní, javor klen, jetel plazivý, hluchavka bílá, skokan hnědý. V učebnicích nakladatelství Fortuna chybí bez černý, terčovka bublinatá, naopak pouze v těchto učebnicích je ruměnice pospolná a v ostatních chybí.

V Literárním přehledu by měl být název kapitoly 2.1 doplněn na Publikace zabývající se znalostí přírodnin žáků na 1. stupni ZŠ. Proč jsou popisovány všechny tři vzdělávací programy, když ve všech vybraných třídách se vyučovalo podle programu Základní škola? Naopak chybí základní charakteristika v současnosti na jednotlivých školách používaných školních vzdělávacích programů - Škola pro všechny, Škola pro život – šance pro všechny, Podejme si ruce, Škola pro všechny. U kapitol 2.3.1 až 2.3.5, kde jsou sumarizovány počty přírodnin v učebnicích prvouky a přírodovědy nakladatelství SPN, by měl být odkaz na Přílohu 7.

Většina přírodnin byla vhodně vybrána, některé položky však považuji za diskutabilní, problematické až nevhodné při vyžadování druhového názvu pro jejich podobnost s jinými příbuznými druhy (např. javor klen, kaprad'samec, terčovka bublinatá, hřib smrkový, babočka kopřivová, skokan hnědý). Proč je v seznamu testovaných přírodnin na str. 34 uveden hřib hnědý a na str. 65 hřib smrkový? Také autorka by sama měla důsledně používat celý druhový název, např. javor klen místo javor na str. 45 a 46.

V kapitole 3.2.3 jsou u bodového hodnocení poznávání přírodnin „za určení taxonu 2 body“. Za druh jsou 4 body a za rod 3 body a jsou to také taxony! 1 bod je za „nějakým způsobem chybný název“ a 0 bodů za „chybné určení“. Jaký je v tom rozdíl? Chybí zde i metodika hodnocení výsledků testů (viz str. 96).

Pro posouzení vhodnosti výběru přírodnin na základě pilotáže chybí její výsledky pro jednotlivé přírodniny. Čím je podloženo tvrzení, že „se neobjevila žádná přírodnina, která by žákům dělala velké potíže při poznávání“? A proč jim při finálním testování některé přírodniny výrazné potíže činily?

Co znamená opakující se tvrzení na řadě míst v textu DP, že „Rodový i druhový název je v učebnicích vyžadován ve 4., 5., případně ve 3. nebo 2. ročníku.“? nebo na str. 21 „... v učebnicích jsou po žácích vyžadovány rodové i druhové názvy přírodnin, které žáci musí znát a umět je použít při popisu přírodnin.“?

Proč jste v diskusi podrobněji neporovnála své výsledky s výsledky DP Budkové (2010), Kovářikové (2010) a Spurné (2011)?

Připomínky k formální stránce

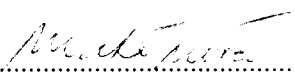
Chybí názvy tabulek č. 7, 8, 9 a v těchto tabulkách počty respondentů. K číslům tabulek 1-5 doplnit její název a neoddělovat je. V textu často chybí odkazy na číslo tabulky, obrázku nebo grafu. Je zvykem grafy průběžně číslovat jako obrázky. U grafů č. 1-25 jsou nesprávné názvy.

Neobratné stylistické formulace se vyskytují zřídka, např. na str. 37 – název kapitoly „Hodnocení a diskuse jednotlivých testovaných přírodnin“, str. 30–32 „Žáci se ... vyučovali“, str. 46 – „je zde popsán rodový i druhový název“, str. 58 – jiný druh přírodniny, má být jiný druh jetele.

Při citování literatury nebyla vždy dodržena pravidla pro citování. V textu nejsou všechny citace ze seznamu literatury, objevují se nesprávné citace (v poslední větě na str. 8 se nejedná o jeden zdroj, str. 25 Ditrich, 1992 a v SL Dittrich, 1993), chybné jsou i citace více autorů (např. str. 15, 20, 22, 31, 32), chybí rok (např. str. 21, 22), u některých citací v seznamu literatury chybí počty stránek.

Závěr: Diplomantka si vyzkoušela přípravu, organizaci a realizaci didaktického průzkumu. Splnila hlavní cíl diplomové práce, a proto práci doporučuji k obhajobě.

Návrh na klasifikaci diplomové práce: **velmi dobře**

.....
Podpis recenzenta diplomové práce

V Č. Budějovicích dne 17. 5. 2011

Stupeň klasifikace	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
--------------------	---------	-------------	-------	-----------